

Tárgytematika

Helyi társadalom és közösségi szükségletfelmérés

NGB_SM078_1

Tárgyfelelős neve: dr. Puli Edit

Félév: 2014/15/1

Beszámolási forma: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám: 0/2/0

Tárgy féléves óraszám: 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA

Tematika Helyi társadalom és közösségi szükségletfelmérés (NGB_SM078_1) 2014/15. tanév, őszi félév, nappali tagozat Heti elmélet: 0 Heti gyakorlat: 2 Heti labor: 0 Kredit: 2 Beszámolás formája: folyamatos számonkérés Előtanulmányi követelmény: - Oktató: Dr. Puli Edit PhD egyetemi adjunktus A stúdium rövid leírása, specifikuma Különösen a közösség értelmezését, a közösségek megismerésének módjait, a közösségfejlesztés eszközeit érintő tudásokat integrálja a gyakorlatban megvalósítható konkrét projekt-tervbe, amely természetesen a közösségi szükségletek felmérésén alapul. A kontaktórákat arra használja, hogy a szükségletek egyéni szintű értelmezésétől elindulva megcélozza a közösségi szükséglet megfogalmazását segítő legfontosabb problématerületeket, ezt követően az adott problématerületre vonatkozóan adekvát közösségi szükséglet-felmérési módokat, módszereket választ ki a diákokkal/diákcsoportokkal, majd a megtervezett szükségletfelmérés megvalósítása után elemezni segíti a felmérés eredményeit úgy, hogy arra a következő lépésben egy reális közösségi munka projekt-terv készülhessen. Konkrét céljai A stúdium legfontosabb konkrét célja, hogy rendszerbe foglalt komplex ismereti egységet és a tanulását támogató módszertant ajánljon meg a képzés résztvevőinek, amellyel elősegíti kompetencialapú tanulásukat és fejlődésüket: • a közösségek meghatározásában, megismerésében, leírásában, • a közösségi szükségletek felmérésében, • a szükségletfelmérés eredményeinek reflektív értékelésében, annak megosztásában és a közösséggel közösen történő elemzésében, • mindezek következtében a közösségi szükségletek kielégítését célzó önszerveződő közösség kialakításában, • a képzési folyamatban és a gyakorlati munkában is hasznosítható interprofesszionális ismeretek kialakításában, • a közös és önálló tanulásban, tudásfejlesztésben és kompetenciaalkotásban, • a tanulás értékelése változatos és reális módjainak, formáinak elsajátításában. Kompetenciák A közösségek szükségleteivel kapcsolatba kerülő szakemberek – nem csak és kizárólag a közösségi munkások – olyan kulcskompetenciákat kell, hogy fejlesszenek magukban, amelyek képessé teszi őket e szükségletek folyamatos és érzékeny orientációjára, felmérésére, elemzésére, közvetítésére és proaktív módon ezek közösségfejlesztésen keresztül történő kielégítésére. Az elköteleződés és értékrend, a kommunikáció, a szükségletfelmérés, a tervezés, a képessé tevés, a kapcsolatok szervezése és a saját munka-tudás fejlesztése dimenzióiban gondolkodva a tantárgy a fenti kompetenciák kimunkálását, megerősítését tartja meghatározónak.

TANTÁRGY TARTALMA

Tartalom, logikai rend 1. A helyi társadalom és a közösség meghatározása • Helyi társadalom fogalmak, definíciók, megközelítési szempontok, jellemzők, helyi társadalom és közösség, közösség és helyi társadalom –előadás. • Közösségfogalmak, megközelítések és a bennük felvetődő kérdések – előadás. • Tanulási feladat I.: egyéni szakmai helyi társadalom és közösség-élmények, helyi társadalom és közösség-értelmezések – egy-egy egyéni példa rövid bemutatása és elemzése. Produktum I.: Saját helyi társadalom és közösség-értelmezés 3 mondatban. • Tanulási feladat II.: interprofesszionális szemléletű feldolgozó csoportmunka kiscsoportokban, szakmai tapasztalatok összevetése. Produktum II.: a különböző szakmai szempontok és a közösség fogalmának többféle értelmezési lehetősége, csoporttagonként 1 mondatos konklúzió. 2. A közösség-fogalmak, megközelítések alapvető és megengedő

szempontjai, közösség-értelmezések használata - előadás. • Tanulási feladat III.: az előadás, az egyéni példák és a csoportos összevetések ismereteinek feldolgozása kiscsoportokban. Produktum III.: Közösség meghatározások alapvető és megengedő szempontjainak felsorolásos összefoglalása csoporttagonként 5-5 tétellel + egyéni reflexiók a csoportmunkára 5 tétellel. 3. A közösség megismerése • A megismerés funkciói és céljai, a szükségletfelmérés szerepe a folyamatban, kapcsolata a további lépésekkel – előadás+konkrét példa oktatói elemzése. • Tanulási feladat IV.: A konkrét közösség-megismerési példa másodelemzése. Produktum IV.: Közösségek megismerésének funkciói és céljai 3-3 indoklással kibővített tétellel. 4. A megismerés módszerei - előadás+módszertani útikalauz. • Tanulási feladat V.: A tanult és tapasztalt megismerési módszerek összegyűjtése és feldolgozása, csoportmunka kiscsoportokban, elemzés és értékelés nagycsoportban. Produktum V.: Előnyök és hátrányok az egyes módszerek használatában: módszerenként 3-3 indoklással kibővített tétellel csoportonként, 2-2 reflektív tétellel csoporttagonként. • A megismerés és a közösségi szükségletfelmérés módszerei – általános és speciális módszerek – előadás. 5. Egyéni- és közösségi szükségletek megfogalmazása • Az egyéni szükségletek hierarchiája különböző elméleti megközelítésekben – előadás. • Egy adott közösség szükségleteinek értelmezése az egyéni szükségletek és az eredendően közösségi szükségletek szempontjából – konkrét példa oktatói elemzése. • Tanulási feladat VI.: saját szakmai példák gyűjtése az egyéni-közösségi és közösségi-egyéni szükségletekről, egy példa részletes feldolgozása folyamat-centrikus megközelítésben. Produktum VI.: Rövid egyéni prezentációk az egyéni és közösségi szükségletek kapcsolatáról. • Egyéni szükségletek közösségi megjelenési formái – összefoglalás. • Tanulási feladat VII.: folyamatábra szerkesztése nagycsoportos munkában – az egyéni és közösségi szükségletek közötti kapcsolatot befolyásoló tényezők összegyűjtése + 10 mondatos egyéni reflexió elkészítése a folyamatábrára Produktum VII.: Egyénenként 10 mondatos szakmai reflexió a folyamatábrára Otthoni munka • A megszerzett illetve fejlődő kompetenciák rövid reflektív elemzése a kompetencia-naplóban, maximum 3 oldal terjedelemben, a kompetencialista alapján. • Felkészülés a következő kontaktórákra: a megismerés és a szükségletfelmérés tanult illetve tapasztalt módszereinek egyszerű listázása interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában. 6. Szükségletfelmérés módszereinek kutatás-módszertani értelmezése • Az otthoni munkában elkészített kompetencia-naplók rövid tanári reflexiója – a kompetenciák tudatosítása. • Az otthoni munkában elkészített interprofesszionális kiscsoportok által összeállított módszer-listák nagycsoportos reflexiója – kapcsolt előadás a szükségletfelmérés általános módszereiről. 7. Közösségi szükségletfelmérés módszerei • A közösségi szükségletek felmérésének speciális módszerei: „a karosszékes” módszerek – előadás. • Tanulási feladat VIII.: A „karosszékes” módszerek egyéni szakmai-tapasztalati értelmezése a saját munkaterület vonatkozásában: relevancia, adekváció, stb. – rövid reflektív gondolkodás interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában. Produktum VIII.: rövid kiscsoportos prezentációk. 8. Közösségi szükségletek felmérésének speciális módszerei: a „sétálás” módszerek – előadás. • Tanulási feladat IX.: A „karosszékes” módszerek egyéni szakmai-tapasztalati értelmezése a saját munkaterület vonatkozásában: relevancia, adekváció, stb. – rövid reflektív gondolkodás interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában. Produktum IX.: rövid kiscsoportos prezentációk. • Tanulási feladat X.: A speciális módszerek választékából egy módszer melletti/szembeli szakmai érv-rendszer összeállítása - interprofesszionális szemléletű kiscsoportos munkában. Produktum X.: az érv-rendszerek rövid prezentációja. 9. Szükségletfelmérési-terv elkészítése • A projekt-terv és a szükséglet-felmérési terv elméleti háttere, kapcsolatuk, illeszkedésük, koherenciájuk, a szükséglet-felmérési terv elkészítésének lépései, folyamata – előadás. • Tanulási feladat XI.: A szükséglet-felmérési terv elkészítésének lépései, folyamata – intuitív szakmai szempontok, logika és meglévő tapasztalatok gyűjtése, rögzítése és reflexiója nagycsoportban + 15 mondatos egyéni reflexió. Produktum XI.: A szükséglet-felmérési terv elkészítésének konszenzuson alapuló menetrendje + 15 mondatos egyéni reflexiók. Otthoni munka • A megszerzett illetve fejlődő kompetenciák rövid reflektív elemzése a kompetencia-naplóban, maximum 5 oldal terjedelemben, a kompetencialista alapján. • Tanulási feladat XII.: a közösségi szükséglet-felmérési tervek elkészítése egyéni gyakoronoki vagy csoportos munkában Produktum XII.: Közösségi szükséglet-felmérési terv 10. A közösségi szükséglet-felmérési terv megvalósítása • Oktatói feed-back és facilitáció mentén önálló munka – közösségi szükségletfelmérés elvégzése. • Rövid egyéni strukturált munkanapló vezetése a gyakorlatról pl. az időfelhasználás, a tevékenységek, azok reflexiói, a közösségi beágyazódás, a közösséggel kialakított munka-kapcsolat, a team-munka tapasztalatai, a konzultációk és következményeik szempontjai szerint. • A megszerzett illetve fejlődő kompetenciák rövid reflektív elemzése a kompetencia-naplóban, maximum 5 oldal terjedelemben, a kompetencialista alapján. 11. Felkészülés a stúdium-záró órákra • a munkanapló, a kompetencianapló, a szükségletfelmérés eredményei közösséggel való feldolgozásának integratív-reflektív-kritikai elemzése power pointos prezentációval, szempontok alapján. 12. Prezentációk Tanulási feladatok és produktumok tehát: • szükségletfelmérés kivitelezése a tervnek megfelelően - eredmények, • munkanapló

vezetése - munkanapló, • kompetencianapló vezetése – kompetencianapló, • a fentiek használatával összegző prezentáció elkészítése – prezentáció. 13. Prezentációk Tanulási feladatok és produktumok tehát: • szükségletfelmérés kivitelezése a tervnek megfelelően - eredmények, • munkanapló vezetése - munkanapló, • kompetencianapló vezetése – kompetencianapló, • a fentiek használatával összegző prezentáció elkészítése – prezentáció. 14. Az eredmények értékelése, a közösséggel való megismertetésének és feldolgozásának terve • A közösségi szükségletfelmérések eredményeinek összefoglalása megadott szempontok szerint • Tanulási feladat XIV.: Az eredmények publikálásának módjai a közösség számára – ötletróham, gyűjtés. Produktum XIV.: A saját szükséglet-felmérési terv eredményeinek megfelelő publikációs lehetőségek indoklással kibővített felsorolása.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Követelmények, értékelési szempontok • Interprofesszionális team kialakításában és működtetésében való részvétel – motiváció, aktivitás, nyitottság, kooperáció – kisjegy (1) • Kompetencia-napló vezetése, félév végi bemutatása – tartalom, reflektivitás – kisjegy (2) • Szükségletfelmérési terv elkészítése – team-munka, szerepek, munkamegosztás, tervezés – kisjegy (3) • Szükségletfelmérési terv végrehajtása – munkanapló, tartalom, reflektivitás, eredmények értékelése – kisjegy (4) • Prezentáció – önrész, szakmaiság, reflektivitás – kisjegy (5) • A félév végén megajánlott jegy adható a kisjegyek (1-5) egyszerű átlagának kiszámításával, vagy ennek eredménytelensége esetén szóbeli vizsga választható témakörök alapján. • Bármelyik kisjegy elégtelen (1) eredménye az átlag, vagyis a végső érdemjegy elégtelen (1) osztályzatát jelenti, amely eredmény bekerül a Neptun-rendszerbe, majd ezt követően szóbeli vizsgával javítható. • A stúdium a folyamatos jelenlétre és a közös team-munkára épít, így hiányzás csak indokolt esetben fogadható el. Indokolatlan, a team-munkát veszélyeztető mennyiségű hiányzás a félév aláírásának megtagadását jelenti. A tartalmas és közös, a közösségeket megtaláló, megfogalmazó és szükségleteiket adekváтан mérő, reflektív szemléletű együttműködésben bízva: Dr. Puli Edit PhD egyetemi adjunktus sk.

KÖTELEZŐ IRODALOM

Irodalmak : nyomtatott alapú és elektronikus Benedek Gabriella – Csikós Judit – Gosztonyi Géza – Kovács Edit – Lökkös Attila (2009): Gyerekek-szülők-közösségek. Módszertani ajánlások a gyerekekkel, a szülőkkel, és a közösségekkel végzett munkához a Biztos Kezdet program munkatársai számára. Módszertani kézikönyv III. kötet. Közösségek. <http://www.biztoskezdet.hu> Budai István – Nárai Márta (szerk.) (2011): Közösségi munka – társadalmi bevonás – integráció. Széchenyi István Egyetem, Győr. Budai István – Kozma Judit (2011): A kompetenciaalapú közösségi munkás képzés elé. www.eszi.sze.hu Célorientált projekt-tervezés. Németh László nyomán Peisser-Puli Edit. Oktatási segédanyag. www.eszi.sze.hu Domokos Tamás – Fábíán Róbert – Horváth Gergely Csaba – Márványkövi Ferenc – Mervó Barbara – Rác József (2010): A szükséglet-meghatározás nemzetközi és hazai tapasztalatainak, az alkalmazott eszközök használhatóságának összefoglalása. Módszertani tanulmány. <http://www.modernizacio.hu> Háló (2010): Közösségi-HÁLÓ (tematikus szám). Szociális Szakmai Szövetség, XV. (8) Kozma Judit – Csoba Judit – Czibere Ibolya (2004): Helyi társadalmak, kirekesztettség és szociális ellátások. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. Kozma Judit és mts. (2010): Nyomorgó családok és szociális szolgáltatások. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet. Segédanyag a szakmai képességfejlesztés III. és Projekt I-II. stúdiumokhoz. Kóbor Krisztina. www.eszi.sze.hu Somorjai Ildikó (szerk-) (2001): Amivel még nem számolunk... Interprofesszionális együttműködés és szociális munka. Széchenyi István Főiskola – Kávé Kiadó, Győr-Budapest Vercseg Ilona (szerk.) (2005): Gyakorlati útmutató közösségi munkásoknak. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest, Parola füzetek. Vercseg Ilona (2011): Közösség és részvétel. Közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület, Budapest.